

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikein trgu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Vabilo na naročbo.

Ob bližajočem se koncu leta uljudno vabimo vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, da se zopet naročijo za leto 1880 ter nam še skušajo novih naročnikov pridobiti. Kdor ima s čim in hoče naše podvzette podpirati z majhnim darom, naj pristopi med deležnike tiskovnega društva, da se nadomestijo tisti udje, ktere nam je smrt pobrala; dosedanje deležnike pa prosimo, da nam še naprej zvesti ostanejo in tako mogoče storijo nadalješnje prilaganje „Cerkvene priloge“.

Deležnina znaša za celo leto 5 fl.

Naročnina za celo leto 3 fl.

„ pol leta 1 fl. 60 kr.

„ četrť leta — 80 kr.

Naročnina se nam naj blagovoljno po poštnih nakaznicah še ta mesec pošlje, da vemo, koliko naj prve številke tiskati damo. Napisi se naj napišejo razločno in kdor je nov naročnik, naj to pristavi, dosedanji pa naj na nakaznico prilepijo tiskani napis.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Slovo sedemdesetnicam.

Kako so ljudje nesrečne letine 1813—1823 dolgo pomnili, jednako si ne bomo kmalu iz spomina zbrisali letin sedemdesetnic, ki sedaj kmalu dotečejo. Preveliko je bilo žalostnega in nepovoljnega skoro v vsakem oziru: cerkvenem in svetovnem ravno tako, kakor v državnem, narodnem in gospodarskem. Namesto 7 slabih egiptovskih let štejemo jih uže 10, to pa slabih v vsakem oziru.

Duhovna nam mati, sv. katoliška Cerkev, na primer imela je v tej dobi po celem svetu pretrpeti jako veliko žalostnega in britkega, največ pa v Evropi. Od sv. očeta Pija IX. sklicani občni cerkveni zbor moral je biti odložen; Rim so vzeli papežu z mnogim premoženjem vred, tako pa najvišjega pastirja cerkvenega oropali potrebne mu politične neodvisnosti in tistih sredstev, ki mu jih je verna preteklost za uspešno vladovanje sv. Cerkve požrtvovalno podarila. Ob enem so po

vsej Evropi začeli snovati postave, ki so pravicam sv. Cerkve nasprotna, ter jeno delovanje ovirajo in tako pomagajo versko prepričanje narodom krhati in te sploh razkristijanjevati. Tega smo se žalostni učkali na Italijanskem, na Nemškem, sedaj celó na Francoskem in Belgijiskem. Na Ruskem preganjanje katoličanov ni za den ali teden ne prenehalo; večina škofov je mrtva ali izgnana, kakor na Nemškem. Tudi nam v Avstriji so liberalci osnovali cerkvenih postav, s katerimi sedaj neizogibljivi minister Stremajer uravnava cerkvene zadeve tako, da komaj čakamo na — konec. Sv. Cerkev je v Evropi, če izvzamemo Angleško, v pravem Babilonskem sužanstvu. Zato jeno delovanje hira, neverstvo, s tem pa razuzdanost, nepoštenost, zločinstvo, grozno naraščá. Mestno in sploh tako imenovano izobraženo prebivalstvo je večinoma veri sovražno ali vsaj mrtvo. V takih žalostnih razmerah je umrl papež Pij IX. in jegov naslednik sv. oče Leon XIII. vidno trpijo gledé na vladanje vesoljne Cerkve, ker ne morejo iz Vatikanske palače nikamor stopiti, da nebi se doteknili tal, katera je italijanska revolucija papežem vzela. Sedemdesetnice v cerkvenem oziru so torej jako žalostne in Bog vé, kedaj bo tukaj boljše!

V svetovnem oziru ni nič boljše, če ne huje! Odkar je „železni Bismark“ Francoze potlačil in sred Evrope osnoval „prusko-nemško cesarstvo“, primorani so vsi sosedi orožati se do ušes. On je kriv, da Evropa omaguje pod orožjem, kakor da bi v njej živeli sami tolovaji. To je velika nezgoda in utegne uzrok biti, da bode novi svet: Amerika in Avstralija, stari svet v kratkem prekosil. V Ameriki in Avstraliji nimajo vojaštva, za kakoršno pri nas državljani neizmerno trpijo. Kedaj se bo ta silni jarem zlomil, to je težko reči. Eui pravijo, da le vsled strahovite vojske med Francozi Italijani, Nemci in Slovani, drugi mislijo na socialistično revolucijo. Strahovito bodočnost naznanja oboje. Eden veseli svetovni dogodek pa imamo vsakako zapisati letinam sedemdesetnicam, to je osvobojenje ubogih slovanskih kristijanov, ki

so više 500 let vzdihovali pod turškim jarmom. Žali Bog, da to veselje ni popolno. Kar je slovanski meč ruskih junakov priboril, to je zopet skazila nevošljivost evropskih vlad. Rusi stoječi pred Carigradom in gledajoči na cerkvo sv. Sofije morali so žalostni obrniti se in iti domov, ako niso hoteli pričeti nove-svetovne vojske. Tako se je turška podrtina ohranila še za 80nice našega stoletja, gotovo ne na čast — krščanskej Evropi!

Težko pozabili bomo, kar smo zadnjih 10 let prestali v Avstriji v političnem oziru — brezobzirno strahovanje liberalne nemške in magjarske stranke. Bilo je res, kakor je bil grof Beust naznanil, „pritiskavanje Slovanov k steni“ ob enem pa nezasišano širokoustenje liberalnih kričačev, kakor bo sedaj vse boljše pri nas. Toda isti den, ko so na Dunaji odprli svetovno razstavo, nastal je „denarstveni polom“ ali „krah“. Sedaj čutimo nemilo to, kar nam je liberalstvo pripravilo: dolgove, večje dače, uničenje obrta, hiranje kupčije, propad kmetijstva, posilne dražbe, oderube in — Jude! Kaj in koliko smo Slovenci z drugimi Slovani vred pretrpeli samo pri raznih in večnih volitvah, na to samo zmisliti človeka nevolja zgrabi. Jednakopravnost po § 19. osnovnih postav imeli smo l. 1870 ravno tako na papirju, kakor imamo isto še sedaj ob koncu l. 1879. Kar nas tukaj tolaži, je edinost, složnost, ki je med Slovenci vsled nezasišanega pritiska zavladala ter se v sijajnih zmagah pri volitvah v državni zbor na strah in grozo nemčurjev prikazala na dan. To nam je dobro znamenje in poročstvo boljše bodočnosti. Ostanimo složni!

Da so ljudje začeli prej dvomiti o blagih liberalizma, kakor je sprva misliti bilo, to imamo pripisovati izredno nesrečnim in slabim letinam sedemdesetletnicam gledé na gospodarstvo. Malokedaj bilo je zaporedom toliko nesreč po Evropi: strašni nalivi, silne povodnji, potresi, požari, spomladanski mrzovi, pogoste toče, plazi, trtne uši, živinska kuga, nerodovitnost zemlje — huda zima. Je, kakor da bi se vsi elementi bili zarotili proti brezbožnemu človeškemu rodu, da mu očivestno dokažejo jegovo onemoglost v kljub hvalisanemu „napredku“ v umnem gospodarstvu, učenosti itd. Glad in pomanjkanje v najumikanejših deželah sveta: pri nas na Moravskem, Českem, potem na Nemškem, Italijanskem in Francoskem, stavlja na laž in osramotenje vse toliko občudovane in drago plačevane, njihove „nacionalne ojkonomie“ ali učenjake v gospodarstvu. Povsod morajo segati v mošnje davkeplačilcev, to pa prav globoko, da priskočijo gladujočemu prebivalstvu. To je res žalosten konec let sedemdesetnic! Dal Bog, da bodo te nesreče ljudem na koristno spametovanje, da bi spoznali krive poti, na katere so se zvrabili dali, ter se vračali na one nazaj, katerih bi nikoli zapustiti ne smeli. Zlasti želeli jim je, da se vrnejo h Bogu nazaj in Tistemu, kterega je Bog poslal — Jezusu Kristusu. Brez Boga ne moremo

nič, brez njega nimamo blagoslova pri svojih opravilih in prizadetjih, smo časno in večno nesrečni. S tem prepričanjem bočemo prestanim sedemdesetnicam dati slovo in zaupajé na božjo pomoč pričeti — boljše osemdesetnice! Bog daj vsem veselo novo leto 1880!

Gospodarske stvari.

Postava zoper umetno ponarejeno ali pomnoženo vino. (Kunstwein.)

Ko bi liberalni poslanci državnega zbora s svojim večnim in konečno vselej jalovim besedovanjem toliko časa ne potratili, dobili bi uže naši vinogradarji neizmerno jim potrebno postavo zoper umetno ponarejeno ali pomnoženo vino. Liberalni poslanci so večjidel le v mestih, trgih, kupčijskih in obrtnijskih zbornicah izvoljeni ter se za kmeta ne brigajo veliko. Da, zadnja leta so mnogo postav sklenili, ki so zakrivile propad kmetijstva. Sedaj pa, ko so v menjšini, ovirajo, kolikor le morejo vse, kar bi kmetom bilo na korist. Lani so postavo zoper vvažanje tuje, deloma okužene, živine vrgli pod klop, tudi postavo zoper umetno vino so odbili. Letos pa so kljubovali, da se je protikažna postava komaj dognala, postava zoper umetno vino pa zavlekla, da pride še le v novem letu na dnevni red. Mesenca septembra so zbornjali na Dunaj shod vinorejcev, ki je mnogo dobrega obetal, naposled pa se je videlo, kako mu je glavna skrb bila po svetu zatrobiti, da v Avstriji živa duša ne misli na pačenja vina, sploh da umetno ponarejenega vina ni. Trobenje poskrbeli so jim liberalni, judovski listi in od njih pisani ali odvisni „gospodarski“ časniki. Kdor vé, kdo je bil pri omenjenem shodu v ogromnem številu navzoč, ta se ne bode čudil. Bili so večjidel nekateri liberalni profesorji, uredniki, vinski trgovci iz velikih mest, kder se največ vina nareja, in mnogo velikih posestnikov, ki so močno na sumu, da tudi vino kazijo in je umetno ponarejajo, pomnožujejo in potem kot — pravo prodavajo. Vreš je nastal velik po novinah. Ali vinogradarji, kmetje, konservativni poslanci z našimi slovensko-narodnimi vred se niso dali motiti ter so zahtevali postavne pomoči z davki itak dovolj obloženemu vinogradarstvu. Brž ko se je novoizvoljeni državni zbor sešel, predložil mu je g. Karlon, poslanec nemških kmetov lipniškega, arveškega itd. okraja na Štajerskem, načrt postave zoper ponarejevanje vina. Zbornica je predlog sprejela in izvolila 15 poslancev, ki bi naj omenjeno postavo preudarili, sestavili in potem poročali. Ta odbor 15 poslancev, izmed katerih je bilo 10 konservativnih in 5 liberalnih, posvetoval se je večkrat o naloženi reči, posebno 2. in 13. decembra t. l. Posvetovanje bilo je v mnogem oziru zanimivo. Tirolski konservativni poslanec baron Dipauli, sam posestnik velikih vinogradov, izvrstnih kletarij in veliki vin-